

HOOFDSTUK 1

DIKKIE VAN DER TOL: Ik werd gebeld. Dat vond ik al vreemd. Ik word nooit gebeld. Ik neem op en Sikko Bokkels begint tegen me te praten. In mijn oor, ja. Handsfree? Wat is dat? Een rockband?

SIKKO BOKKELS: Ja, klopt. Ik heb Dikkie gebeld. Nee, ik heb het niet voorzichtig gebracht. Meteen met de deur in huis. Ik zeg tegen hem: 'Weet jij dat je in een boek staat?' Hij wist van niks. Dat verbaasde mij. Het waren ook niet een paar zinnnetjes. Hele stukken tekst, recht uit de mond van Dikkie. Het was niet fraai wat ik las, maar het was hem ten voeten uit.

DIKKIE VAN DER TOL: Ik bleek in een boek te staan. Eerst, dat zeg ik eerlijk, was ik verheugd. Ik zou pas de tweede Van der Tol zijn die ooit in een boek stond. Vlak na de oorlog is mijn oma haar huis uit gesleept, kaalgeschooren en gefotografeerd met paardenstront op haar hoofd. Die foto stond toen groot in *Het Uffelts Dagblad*. Ja, daar was ze trots op. Tijdens verjaardagen kwam die foto uit een la en dan ging hij rond.

BUIK WAAI: Dat kan ik mij wel herinneren. Zat je net lekker een punt Buffelse Klapuier te eten, kwam die foto weer tevoorschijn. Dat at niet lekker. Met een mond vol gemalen vlees naar Dikkie zijn oma kijken met een plakkaat harde kak op haar hoofd, dat was niet iets waar je je op verheugde. Maar eerlijk is eerlijk: ze stond wel in de krant natuurlijk. Dan doe je ertoe.

DIKKIE VAN DER TOL: En nu dus nog een Van der Tol in een boek. Dat betekent toch iets. Al die bladzijden moet je aan elkaar lijmen, er moet een soort karton omheen en ze moeten er een titel op zetten. Is toch een hoop werk. Dus ik werd nieuwsgierig. Ik vraag aan Sikko hoe dat boek heet. *De tranen van Kuif den Dolder*. Toen begon me wel iets te dagen. Nou ja, dagen. Al het bloed liep meteen uit mijn kop.

SIKKO BOKKELS: Ik dacht dat ik een slechte lijn had. Alsof er een kistkalf werd vermalen. Doodstrijd en weten dat het zinloos is. Dat soort geluiden. Van klagelijk naar een soort heel hoog huilen. Bleek het Dikkie te zijn.

DIKKIE VAN DER TOL: Kuif den Dolder. Toen ik die naam hoorde, viel alles opeens op zijn plek. Er heeft hier een jaar geleden een paar maanden lang een caravan in het weiland van Kroos Wier gestaan. Daar zat een stadsmens in. Hij schreef een boek over Uffelte. Ik heb heel veel met die man gesproken. Ook over Kuif, ja. Niet fraai. Om het kort samen te vatten: Kuif kon van mij ongezien de tyfus

krijgen. Ik zei dat wel anders. Nee, niet netter. Juist erger. Zou ik dat hebben geweten, dat het in een boek kwam, dan had ik die schrijvende zwerver meteen op zijn smoel geslagen. Ik in een boek, over die lul van een Kuif den Dolder met zijn achterlijke broer. Dus dat vroeg ik aan Sikko, wat ik allemaal zei in dat boek?

SIKKO BOKKELS: Ik had het alleen van horen zeggen. Een vriend van mij die een vriendin had die vanuit het kleien en macrameeën in een leesclub terecht was gekomen, die had via via gehoord dat er een boek over Uffelte in de winkel lag. Van alle mensen die in dat boek aan het woord kwamen, bleek Dikkie de grootste bek te hebben. Ze zei – wacht, ik heb het opgeschreven, zodat ik later kon uitzoeken wat het betekende – dat dit in de recensie stond: ‘Een felrealistisch tijdsbeeld. De verstikkende dorpscultuur en nauwelijks verholen agressie naar alles wat niet blank is en geen klompen aanheeft grijpt je als lezer naar de keel. Dikkie van der Tol, een van de inwoners die uitgebreid aan het woord komt, dreigt bijvoorbeeld de kok van een nieuw Vietnamees restaurant met zijn wang in een braadpan te duwen als hij nog één keer durft te wokken. Het boek staat vol met dit soort teksten. *De tranen van Kuif den Dolder* is een boek over Nederland. Een land dat met de tenen over de afgrond hangt. Dikkie staat klaar om het laatste zetje te geven.’

DIKKIE VAN DER TOL: Nou, zeg het maar. Begrijp jij het, begrijp ik het? Ik voelde wel op een of andere manier meteen dat het geen compliment was. Snap je? Dat je bij

iemand binnenkomt en dat je dan zegt: ‘Wat ruikt het hier lekker, hachee?’ En dat het dan hun kruis blijkt te zijn. In die hoek zat het. Van die Vietnamees en zijn wang in een braadpan, dat heb ik ook nooit zo gezegd. Ik zei: steelpan. Dus ja, ik werd wel nieuwsgierig wat er allemaal nog meer in dat boek stond. Maar vind hier in deze provincie maar eens een boek. Dat lukt je niet. In Uffelte zitten we nog op het niveau: raam openzetten en dan heel hard iets schreeuwen.

PEER DEKKELS: Dikkie opeens bij mij voor de deur. Midden in de nacht. Ik keek vanuit mijn slaapkamerraam boven op die dikke kop van hem. Ik naar beneden. Meteen een heel verhaal. Dit en dat. Na drie kwartier begon ik pas te begrijpen waar hij het over had. Die schrijvende klootzak uit de caravan had ons willens en wetens in een boek gezet. Ik schrok. Geen idee wat ik allemaal tegen die man had gezegd. Veel, dat wel. Hier in Uffelte ben je al blij als ze je in de slagerij niet negeren. Ze zijn hier niet zo van het vragen stellen en dan antwoorden. Dikkie, ik en al die andere mensen uit Uffelte die toen met die schrijver hebben gepraat, stonden opeens allemaal in een boek. Met bladzijden, ja. Daar ging ik van uit. Dikkie wilde meteen in actie komen. Nou, dat is goed gelukt. De volgende dag stond ik hem uit te zwaaien aan de rand van het dorp. Daar gingen ze, Dikkie en Kuitje.

KUITJE RUWIEL: Vijf uur ’s nachts stond hij voor mijn deur. Heel verhaal waar ik niets van begreep, maar bij het

woord 'Amsterdam' had hij me meteen. Hij vroeg me of ze in Amsterdam boekwinkels hadden. Ik moest lachen. Wat hebben ze niet in Amsterdam? Als je Amsterdam met Uffelte vergelijkt, dan moet je denken aan een rijk boeket vol wilde bloemen, heel mooi opgemaakt en dat ze dan met een schaar langs een gekleurd lintje gaan zodat het heel leuk opkrult en dat ze er daarna van dat knisperende gezellige papier omheen doen. Uffelte is dan een vertrapte koolraap midden op de weg waar de strontvliegen omheen cirkelen. Amsterdam is heel veel en Uffelte is gewoon heel weinig. Zonder die taakstraf, met alle gevolgen van dien, en die gasontploffing daar nog achteraan, woonde ik nu gewoon nog in Amsterdam. Nou en of. Ze hadden er alles. Een cannellebulle, herinner ik me. Kon je eten. Konde thee kopen in een roze geverfde zaak en dat ze dan je naam omroepen als hij klaar is. Ik vulde altijd Giovanni Tricolore in. Heerlijk, dat ze eens niet heel hard 'Kuitje!' riepen.

DIKKIE VAN DER TOL: Ja, ik heb hem op een gegeven moment maar gewoon een enorme klets op zijn wang gegeven. Hij begon weer aan dat eindeloze verhaal over de Amsterdamse grachten. Dat had ik inmiddels een keer of zestig gehoord. Ik heb tegen hem gezegd: 'Toet de pont, Kuitje. Verkopen ze er boeken?' Nou, dat bleek het geval. Toen stond mijn besluit vast. We moesten naar Amsterdam. Zo snel mogelijk. We hebben een of ander lulverhaal opgehangen dat we in een andere provincie naar een nieuw soort elektrische geitenmelker gingen kijken.

GRAATJE PIEP: Ik vond het hartverscheurend. Die jongens deden het allemaal voor ons. Ikzelf had aan een uittreksel van dat boek genoeg gehad, maar Dikkie en Kuitje niet. Kuitje riep steeds: 'Ik wil dat boek in mijn eigen klauwen hebben, dan geloof ik het pas!'

BOKKE ROET: Ik heb ze vitamines meegegeven voor onderweg. Nee, geen tabletten. Gewoon die hele achterbak volgegooid met groenten die ik anders weg had moeten gooien.

KUIKIE BRAAD: Lichtkogels. Ik heb ze lichtkogels meegegeven.

KALK BEFFENS: Toen Dikkie zijn zes kinderen omhelsde, hield ik het niet droog. Hier, ga ik weer. Ja, ik weet niet wat dat was. Misschien de verandering. Alles was al jaren hetzelfde in Uffelte en nu was het opeens alsof we in een hele slechte film van Paul Verhoeven zaten. Een kerkplein vol met mensen, Dikkie en Kuitje naast hun auto en toen opeens die hoer van een Anneke Veldkamp met haar hartige taart voor onderweg.

PUK VAN HIERDEN: Anneke Veldkamp die kwam aankakken met een hartige taart. Punt een: taarten zijn nooit hartig. Punt twee: als je op reis gaat dan eet je Gierbakelse Vleugwoordjes. Die smaken precies zoals ze klinken.

KUITJE RUWIEL: Het werd wel een soort dingetje, ja, dat afscheid. Alsof we zes jaar op onze blote voeten door Zuid-Amerika gingen lopen. Toch pakte het me wel. Die verbondenheid. Dat je opeens begreep waar je vandaan kwam en waar je nooit meer weg wilde. Uffelte. Hoe ze applaudisseerden toen we wegreden. Ik heb me groot gehouden. Gezwaaid. Ik schijn nog iets te hebben geroepen. Geen idee wat.

PEER DEKKELS: 'Een met bont gevoerde pyjama!' Dat riep hij. Vraag me niet waarom.

DJOEKE RAUW: Daar gingen ze. Het rechterachterlicht deed het niet. Het was alsof die auto naar ons knipoogde. Schrijf je dat op? Leuk gevonden, toch? Is toch mooi, want auto's kunnen helemaal niet knipogen.